

orel skalní

OBSAH

ÚVODNÍK (F. Jaskula)	1
ZE SPRÁVY CHKO BESKYDY:	2
„JEDNA VELKÁ RODINA“ (F. Jaskula)	
ZMĚNA PŮSOBNOSTI (pev)	
NÁVRAT ORLA DO BESKYD (pev)	3
NATURA 2000 - KAM JSME POKROČILI	4
PO VSTUPU DO EU? (M. Popelářová),	
POSUZOVÁNÍ ZÁMĚRŮ NA ÚZEMÍ NATURY	
2000 (J. Müller)	
PÉČE O KRAJINU CHKO BESKYDY V ROCE 2005	5
(M. Škrott)	
„NOVÉ“ PŘÍRODNÍ REZERVACE V CHKO B	6
(J. Lehký, pev)	
PRŮMYSLOVÁ ZÓNA NOŠOVICE A OCHRANA	7
PŘÍRODY (D. Bartošová)	
MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ:	8
PŘÍRODNÍ REZERVACE BUČACÍ POTOK (pev)	
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V BESKYDECH	10
- VĚC VEŘEJNÁ (R. Barták)	
KARPATY POTŘEBUJÍ HOSPODÁŘE	
(S. Kulhánková)	
NÁVRAT STARÝCH A KRAJOVÝCH ODRŮD	11
OVOCNÝCH DŘEVIN NA VALAŠSKO	
(J. Wolfová)	
KRAJINA A LIDÉ:	12
ČTVRTÝ ROČNÍK FOTOSOUTĚŽE	
VALAŠSKÁ KRAJINA (P. Wolf)	
EKOLOGICKÁ VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ:	13
VÝCHOVNÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST SPRÁVY	
CHKO BESKYDY (J. Lehký)	
KONEC SEZÓNŮ NA MIONŠÍ	
STALO SE, AKTUALITY	14
AKCE	15
PŘEDSTAVUJEME VÁM:	16
ČSOP SALAMANDR (M. Konupka, pev)	

Vážení čtenáři, po dlouhé přestávce se Vám dostává do rukou další číslo zpravodaje CHKO Beskydy. Jeho podoba, formát a obsah navazují na předchozí dvě čísla, ale přesto se něčím odlišuje. Tou odlišností je způsob jeho vzniku. Nevydává ho již samotná Správa CHKO, ale toto číslo vyšlo díky spolupráci Správy CHKO a Českého svazu ochránců přírody Salamandr. Po pravdě řečeno, pokračování vydávání zpravodaje jakožto důležitého nástroje k informování veřejnosti o významných skutečnostech, kauzách, postojích a přístupech ochrany přírody je jedním z nejdůležitějších úkolů Správy v oblasti práce s veřejností. Bohužel skutečnost je taková, že množství pracovních úkolů daných přímo ze zákona nebo souvisejícími s tvorbou soustavy Natura 2000 (tedy zapojením naší ochrany přírody do evropského kontextu) nám po dobu dvou let neumožnilo připravit dostatek podkladů pro nové číslo. Proto jsme velmi uvítali nabídku ČSOP Salamandr na vytvoření projektu zabývajícího se prací s veřejností a poskytováním informací (Ochrana přírody a krajiny v Beskydách - věc veřejná).

Stejně tak byly v letošním roce podpořeny další projekty jiných ČSOP, jejichž posláním je vytvoření informačních center ochrany přírody pro veřejnost (např. dnes již otevřená centra na Pustevnách a Pulčíně), přednášky a exkurze pro mládež i dospělé, výukové programy pro školy atd. Veřejnost tak bude mít mnohem více možností seznámit se s krásami beskydské přírody a také si lépe uvědomit důsledky svého počinání v krajině. Jednou stranou mince je radost vlastníka z nově postaveného domu na krásné luční enklávě nad vesnicí nebo požitek z dobře strávené dovolené v perfektně vybaveném rekreačním středisku uprostřed horské přírody či příjemně unavené tělo z lyžování na extrémní sjezdové trati. Tou druhou stranou je spousta maličkostí souvisejících s realizací a provozem těchto záměrů a jejich dopad na přírodu, krajinu a ostatní lidi, kteří zde žijí. A k tomu, abychom si lépe uvědomili, jaké vlivy může mít realizace našich přání a záměrů, by měly přispět všechny výše zmiňované projekty ČSOP a také tento zpravodaj.

S přáním příjemně strávených chvil při jeho čtení a především nezapomenutelných chvil v naší přírodě

František Jaskula
vedoucí Správy CHKO Beskydy

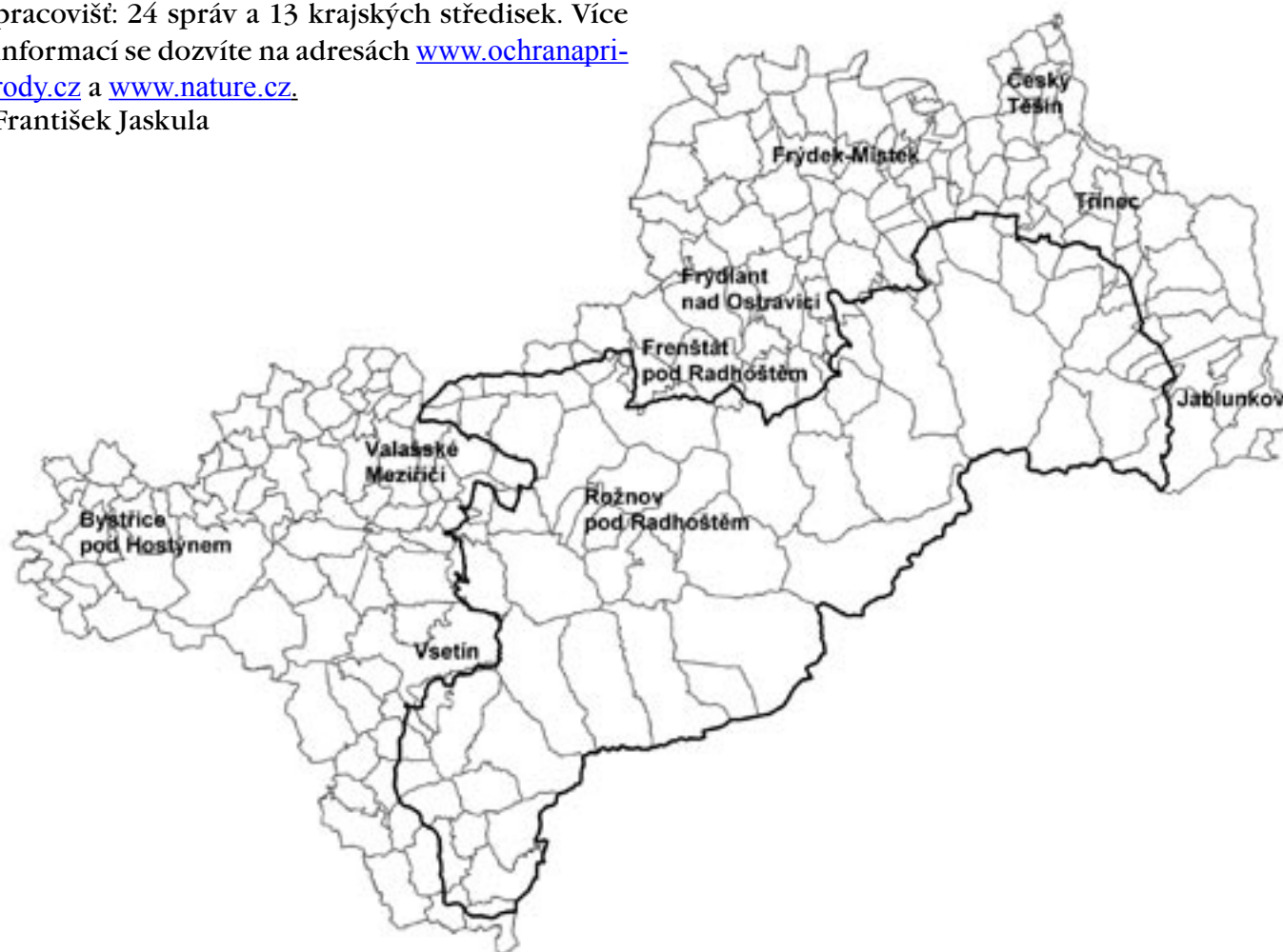
„JEDNA VELKÁ RODINA“

S platností od 1. 1. 2006 se rozhodnutím ministra životního prostředí RNDr. Libora Ambrozka bývalá Správa ochrany přírody, kterou tvořilo 24 Správ CHKO a jejich ředitelství v Praze stala součástí Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky. Tím vznikla organizace spravující s výjimkou národních parků a vojenských újezdů celé území České republiky. Jejím posláním je především péče o chráněná území, zajišťování praktické údržby ochrannářsky nejhodnotnějších pozemků, výkon speciální státní správy, monitoring druhů a stanovišť v zájmu Evropské unie, činnost odborného a poradního orgánu pro jiné instituce. Toto uspořádání umožní jednotnější a operativnější plnění úkolů oproti práci dvou samostatných organizací. Od 1.4. 2006 je ředitelem Agentury RNDr. František Pelc a adresa sídla organizace je Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3. AOPK ČR tvoří ředitelství se sídlem v Praze a 37 regionálních pracovišť: 24 správ a 13 krajských středisek. Více informací se dozvíte na adresách www.ochranaprirody.cz a www.nature.cz.

František Jaskula

ZMĚNA PŮSOBNOSTI

Po novelizaci zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny dále zůstává působnost Správy na velkoplošném chráněném území CHKO Beskydy. Dále je její působnost v ptačích oblastech Beskydy a Horní Vsacko (vyhlášených v rámci soustavy Natura 2000). Nově se působnost Správy CHKO Beskydy vztahuje i na některé další obce s rozšířenou působností, a to v rámci udělování výjimek pro silně ohrožené a kriticky ohrožené druhy rostlin a živočichů. (Tuto působnost mělo doposud ministerstvo životního prostředí). Mezi obce s rozšířenou působností, kterých se nyní působnost Správy týká patří: Bystřice pod Hostýnem, Vsetín, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Frýdlant nad Ostravicí, Frenštát pod Radhoštěm, Třinec, Jablunkov, Frýdek - Místek a Český Těšín. (pev)

KONTAKT:

Správa CHKO Beskydy, Nádražní 36, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: +420 571 654 293,

fax: +420 571 657 407, e-mail: beskydy@schkocr.cz, www.beskydy.ochranaprirody.cz

(Úřední hodiny: pondělí a středa, 8.00 – 11.00, 12.00 – 17.00. Mimo tyto dny doporučujeme jednání s jednotlivými pracovníky domluvit telefonicky nebo e-mailem předem. Podatelna je přístupná i mimo úřední dny, v úterý a čtvrtek do 16.00 a v pátek do 14.00)

NÁVRAT ORLA DO BESKYD

Orel skalní (*Aquila chrysaetos*) je majestátní dravec s rozpětím křídel kolem 2 metrů a váhou okolo 5 kg. V přírodě se dožívá až 38 let. Orli skalní jsou přísně vázáni na místo svého narození. Dospělí jedinci žijí v trvalých párech a svá hnízda stavějí na skalách či stromech. Orli snášejí většinou dvě vejce, přičemž z vylíhnutých mláďat obvykle přežívá jen to první. Potravu orla tvoří různí obratlovci (např. ježci, holubi, kuny, ale i menší hlodavci, obojživelníci a plazi). Orel skalní je v České republice zařazen mezi kriticky ohrožené druhy. Přísná ochrana tohoto druhu vyplývá také ze směrnice o ochraně volně žijících ptáků Natury 2000.

Tento druh v Beskydech hnízdil ještě v roce 1893. Ačkoli v celé Evropě dodnes hnízdí okolo 5 500 párů, Česká republika je bohužel spolu s Irskem, jedinou zemí, odkud orli skalní (jako hnízdní druh) přičiněním člověka zcela vymizeli. Tento druh přes naše území zatím jen přelétává. Nejbližší hnízdiště tohoto dravce byste našli na území Slovenska, přibližně 30 km od českých hranic. Naše území obýval také orel mořský, který hnízdil v jižních Čechách a na jižní Moravě. Do těchto oblastí byl v letech 1979 až 1984 úspěšně navrácen a jeho populace narůstá.

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody v Novém Jičíně – Záchraná stanice v Bartošovicích na Moravě si vytyčila za svůj cíl obnovit hnízdní populaci orla skalního v Moravskoslezských Beskydech tak, jak zde byla před 150 lety. Repatriační projekt bude probíhat v letech 2006 až 2010, kdy bude vypuštěno 15 až 20 jedinců. Realizaci tohoto repatriačního procesu, který předpokládá propojení s populací orla skalního na Slovensku, předcházelo 6 let náročné přípravy. Kromě hlavního realizátora (ZO ČSOP Nový Jičín) se na projektu podílí také Správa CHKO Beskydy, Zoologická zahrada Ostrava a za slovenskou stranu Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Díky spolupráci se ŠOP SR se podařilo pro Záchranou stanici v Bartošovicích získat 4 mláďata (3 samičky a 1 samce). V Bartošovicích čekala na několikadenní mláďata orla skalního vzorná adoptivní matka, 33-letá orlice Dina. V červenci tohoto roku se novým domovem mladých orlů stala vypouštěcí voliéra v Beskydech.

Mladí orli Cecilka, Anča, Babka a David byli ve středu 2. srpna 2006 vypuštěni. Mají svá čísla, čipy a malé vysílačky, díky kterým bude možné celý projekt nadále monitorovat. Očekává se, že ve svých 5 – 6 letech začnou hnízdit, a to v blízkosti

Podař se těmto orlům zahnízdit v Beskydech?

místa, které považují za své rodné. Organizátoři projektu věří, že z navrácených orlů skalních se budou těšit jak návštěvníci Beskyd, tak i jejich stálí obyvatelé. „Soudíme, že správné pochopení tohoto programu co nejširší veřejností přispěje nejen k ochraně samotných orlů skalních, ale i k ochraně dalších predátorů, jako jsou ostatní dravci, sovy a šelmy.“

Návrat orla skalního do Moravskoslezských Beskyd můžete podpořit peněžním darem zaslaným na bankovní účet ZO ČSOP Nový Jičín, č.ú. 163322151/0600.

Zdroj: www.csopnj.applet.cz (Záchraná stanice v Bartošovicích na Moravě) a www.trubac.blog.cz (Trubač - Inzertní a informační měsíčník kraje pod Trúbou, článek Jolany Plačkové) (pev)

Příprava vypouštěcí voliéry.

NATURA 2000 - KAM JSME POKROČILI PO VSTUPU DO EU?

Soustava chráněných území evropského významu Natura 2000 je v oblasti ochrany přírody základním nástrojem pro naplnění jednoho z hlavních cílů Evropské unie – zastavení poklesu biodiverzity (přírodní rozmanitosti) do roku 2010. Je to poprvé v historii,

kdy se téměř na území jednoho kontinentu plánovitě vytváří celá soustava chráněných území, která má pomoci zastavit vymírání rostlinných a živočišných druhů a zánik mnoha typů přírodních stanovišť.

Vyhlášení ptačích oblastí Horní Vsacko a Beskydy

V prosinci roku 2004 byly na území CHKO Beskydy vyhlášeny dvě ptačí oblasti – Horní Vsacko a Beskydy. Vyhlášení předcházela setkání se zástupci všech dotčených obcí a hlavního správce lesů – Lesy České republiky. Návrh hranic ptačích oblastí byl z podnětů obcí a odborné ornitologické veřejnosti několikrát upravován, než získal svoji konečnou podobu.

Schvalování evropsky významné lokality Beskydy

Druhou část soustavy Natura 2000 v České republice - evropsky významné lokality, čekala složitější cesta. Ke konci roku 2004 vznikl výsledný tzv. národní seznam, který zahrnuje 864 lokalit v celé České republice. Na území CHKO Beskydy byla navržena evropsky významná lokalita „Beskydy“ pokrývající celé CHKO s jeho současnými hranicemi. Evropsky významné lokality chrání druhy rostlin, živočichů (kromě ptáků) a stanovišť ohrožených v zemích Evropské unie. Lokality byly vybírány podle kritérií, jako je početnost populace druhu, izolovanost výskytu, minimální rozloha biotopu apod. Národní seznam schválený vládou

byl zaslán Evropské komisi, která z předložených údajů zjišťovala, zda lokality chrání uvedené druhy rostlin, živočichů a stanovišť dostatečně. V současné době byla Česká republika vyzvána k doplnění národního seznamu.

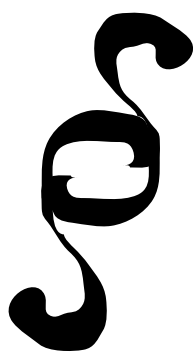
Předmětem ochrany v evropsky významné lokalitě Beskydy je 10 druhů živočichů, 2 druhy rostlin a více než deset typů přírodních stanovišť. Více také na www.natura2000.cz.

Marie Popelářová

pušтік bělavý

POSUZOVÁNÍ ZÁMĚRŮ NA ÚZEMÍ NATURY 2000

V roce 2004 byly novelou zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“) upraveny podmínky pro vytváření soustavy chráněných území evropského významu Natura 2000 a stanovena pravidla pro jejich ochranu. Tato soustava je v ČR tvořena ptačími oblastmi (PO) a evropsky významnými lokalitami (EVL).

Zákon říká (§45h a §45i), že ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit záměr, který

může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území EVL nebo PO je povinen jejich návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti. Na území CHKO je tímto orgánem Správa CHKO.

U řady záměrů bude možné předem vyloučit povinnost posuzování, neboť žádný vliv na EVL a PO mít nemohou. Tyto činnosti však nelze vymezit obecně, například jako „stavby a stavební úpravy

v zastavěném území obcí“ nebo „stavby územně nekolidující s EVL nebo PO“. V prvním případě je nutné vzít v úvahu skutečnost, že pro některé druhy jsou navrženy lokality přímo v objektech určených k bydlení, a že stavby a stavební úpravy zejména v přílehlých zastavěných územích obcí mohou významně ovlivnit tyto druhy. (Například u druhů netopýrů, pro něž jsou vymezeny EVL v půdních prostorách objektů v zastavěném území obce, lze předpokládat významný vliv všech stavebních úprav takového objektu, avšak významný vliv mohou mít také činnosti prováděné v bezprostředním okolí objektu).

Totéž platí pro záměry, které sice územně do EVL nebo PO nezasahují, ale mohou „ve spojení s jinými“ mít podstatný vliv na předmět ochrany, tj. stanoviště nebo druhy, příp. celistvost lokality, zatímco některé stavby, situované přímo do lokalit, vliv na předmět ochrany mít nemusí.

(Např. záměr nové komunikace se sice přímo územně nedotýká lokality, leží vně jejích hranic, avšak např. hlukem při stavebních činnostech nebo provozem vozidel mohou být ovlivněny ptáci populace, které jsou na vzdálené lokalitě předmětem ochrany).

V případě, že příslušný OOP svým stanoviskem k předloženému záměru konstatuje, že nelze vyloučit významný vliv na PO nebo EVL, je předkladatel záměru povinen (hodlá-li jej dále realizovat) podrobit jej procesu EIA/SEA, v rámci něhož proběhne posouzení podle ZOPK. Hodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000 je však oprávněna provádět pouze osoba, která je držitelem zvláštní autorizace.

Další informace a podrobnosti naleznete na adresách:

www.beskydy.ochranaprirody.cz

www.natura2000.cz

Jaroslav Müller

PÉČE O KRAJINU CHKO BESKYDY V ROCE 2005

Každoročně Správa CHKO Beskydy zajišťuje řadu praktických ochranných opatření v rámci dotačního programu Ministerstva životního prostředí „Program péče o krajinu“.

V roce 2005 bylo realizováno celkem 240 akcí v celkové částce 7 367 810,- Kč.

V lesích byla opatření zaměřena na zlepšení druhového složení lesních porostů. Jednalo se o ochranu přirozeného zmlazení jedle, javoru klenu a buku proti okusu zvěří - tzn. budování a opravy individuálních ochranných dřevin, výstavba oplocenek, ochranný nátěr výsadeb. V 1. zóně CHKO byly provedeny i výsadby těchto dřevin. Speciálním opatřením byla instalace kovových jehlanů (proti okusu zvěří) na ochranu tisů červeného ve Stanovnici; dále sběr a výsev jeřábu ptačího v PR Smrk, PR Malý Smrk a PR Malenovický kotol. Mezi netradiční opatření patří i výřez nepůvodní borovice kleče na ploše 3,7 ha ve vrcholových partiích PR Smrk.

Činnost	Částka
Zlepšení stavu lesních porostů	více než 2 mil. Kč
Péče o louky a pastviny	téměř 4 mil. Kč
Budování a údržba technických zařízení	necelých 1,2 mil. Kč
Údržba a ošetření památných a významných stromů	téměř 150 tis. Kč

V zemědělsky obhospodařované krajině bylo podpořeno především sečení a pastva pozemků. Z více než dvaceti pastevních lokalit je třeba zmínit spolupráci s významnějšími chovateli ovcí (100 až 300 ks). Ti zajistili pastvu na hřebeni Radhoště, na Losovém, Šerhovnách a Činově ve Vsetínských vrších; na Koncové, Čerňanské Kyčeře, Bezníkové, Javorníčku, Kýchové a Valašské Senici v Javorníkách.

Nově byla zahájena údržba pastvin v NPR Pulčín - Hradisko pastvou ovcemi, včetně přílehlých krajinářsky cenných pastvin. Podařilo se také zajistit údržbu celého hřebene Bezníkové (1.zóny CHKO) ohroženého nejen dlouhodobou absencí obhospodařování, ale i zalesněním.

Nově bylo vyzkoušeno vypásání dlouhodobě neobhospodařovaných pozemků kozami. Aby se předešlo případným škodám na okolních lesních porostech, byla zvířata umístěna v přenosných elektrických ohradnicích a pod dozorem pastevce.

Celkem Správa CHKO zajišťovala údržbu luk a pastvin včetně MCHÚ sečením, pastvou nebo výřezem náletu na 140 lokalitách.

Jako každoročně bylo třeba zajistit ochranu žab v době jejich tahu ze zimovišť přes silnice v Řece, Oldřichovicích, Horní Lomné a na Hutisku.

Bylo přestěhováno (a tím zachráněno) několik mravenišť a nově byla zajištěna péče o evropsky významné letní kolonie netopýrů v kostelech ve Zděchově a Huslenkách.

Z technických opatření bylo organizačně i finančně nejnáročnější akcí v hodnotě 270 000,- Kč vybudování NS Mionší. Byly provedeny nezbytné úpravy a opravy Naučné stezky Hradisko a NS Radegast. Nemalé prostředky byly věnovány na opravy, údržbu a doplnění značení hranic CHKO Beskydy i maloplošných chráněných území. Nové informační panely se objevily na Smrku, u mokřadu Malá Hanzlůvka, na Soláni a Pustevnách.

Podle všeho se zdá, že částka mezi 7 až 8 miliony Kč ročně, která je Správě CHKO každoročně přidělována, se blíží maximu, které je Správa CHKO Beskydy schopna při současném personálním obsazení „zúřadovat“. Je evidentní, že údržbu ploch významných spíše z krajinářského hlediska, bude nutno stále větší měrou zajišťovat z prostředků zemědělských dotací.

Milan Škrott

„NOVÉ“ PŘÍRODNÍ REZERVACE V CHKO BESKYDY

Událostí desetiletí bylo pro CHKO Beskydy vyhlášení šesti nových maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ). Ač k tomu došlo již v roce 2004, nepronikla tato skutečnost ještě dostatečně do povědomí veřejnosti. Všechna tato „nová“ MZCHÚ mají statut přírodní rezervace. U PR Mazácký Grúník a PR Smrk došlo k rozšíření původní rozlohy. Nová zvláště chráněná území by nemohla vzniknout bez pochopení a vzájemné spolupráce ochrany přírody se správci pozemků v rezervacích, tj. podnikem Lesy ČR s.p. Některá z těchto území vám budou blíže představena v našem zpravodaji. Jedním z nich je PR Bučací potok, o které se dozvíte více v tomto čísle na stranách 8 – 9. J. Lehký, (pev)

Stručný přehled MZCHÚ vyhlášených v roce 2004

Název	Důvod ochrany	Rozloha (v ha)	Lokalizace	Katastrální území
PR Bučací potok	Jedinečně vytvářené koryto Bučacího potoka se starými bukovými lesy.	35,08	masiv Smrku	Ostravice 1
PR Draplavý	Přirozený smrkojedlobukový porost podél potoka Draplavý.	20,91	masiv Grúně	Staré Hamry 1
PR Malenovický kotel	Geomorfologický fenomén údolí Satiny s pestrou mozaikou ekosystémů.	146,00	masiv Lysé hory	Malenovice
PR Malý Smrk	Zbytky přirozených lesů - jedlobučin a smrkových bučin.	106,40	masiv Smrku	Ostravice 1 a 2
PR Mazácký Grúník	Přirozený ekosystém karpatské jedlové bučiny v členitém terénu.	95,65	masiv Lysé hory	Staré Hamry 2
PR Smrk	Zbytky pralesovitých porostů s bohatou druhovou rozmanitostí.	340,88	masiv Smrku	Čeladná, Ostravice 1 a 2
PR Studenčany	Zachovalý ekosystém přirozených jedlobučin místy pralesovitého charakteru.	53,36	masiv Smrku	Ostravice 2, Čeladná
PR Zimný potok	Geomorfologicky cenné koryto potoka s přirozeným lesním porostem.	3,33	masiv Lysé hory	Krásná pod L. horou

PRŮMYSLOVÁ ZÓNA NOŠOVICE A OCHRANA PŘÍRODY

Naše veřejnost je průběžně seznamována s probíhající přípravou průmyslové zóny Nošovice v podhůří Beskyd, kde má vzniknout výrobní závod společnosti Hyundai Motor Company. Zóna je umístěna na zemědělských pozemcích, mimo chráněná území, takže podle zřizovatelů by z pohledu ochrany přírody mělo jít o bezproblémovou akci. Bude to však opravdu bez problémů?

I kdyby se investor sebevíc snažil zmírnit nepříznivé účinky automobilky na okolní přírodu, vliv tak velkého závodu se projevit musí, a to nejen v místě stavby. Továrna s plánovanou roční produkcí 300 000 automobilů ovlivní široké okolí svým vzhledem, stavbami nových inženýrských sítí, parkovišť a vybavenosti pro tisíce zaměstnanců. A to vše v bezprostřední blízkosti chráněné krajinné oblasti Beskydy, která je zároveň ptačí oblastí a evropsky významnou lokalitou velkých šelem a dalších chráněných živočichů. Nezodpovězené zůstávají otázky, do jaké míry budou Beskydy ovlivněny provozem stavby - hlukem, světelným znečištěním, imisemi. Příliv nových obyvatel může znamenat zvýšení rekreačního tlaku a snahy o novou obytnou výstavbu v chráněném území. V současné době, kdy se zvyšuje nárok na rekreační využívání chráněné krajinné oblasti Beskydy, působí jakákoliv možnost dalších záměrů velmi negativně. Zachování zdravé horské přírody je životně nezbytné pro statisíce obyvatel okolní průmyslové aglomerace, pro které jsou Beskydy důležitým rekreačním zázemím a významnou vodohospodářskou oblastí. Ze všech těchto důvodů

by bylo mnohem vhodnější, kdyby byla automobilka na jiném místě, dále od Beskyd.

Největší obavy ochránců přírody vzbuzuje plánované dopravní propojení průmyslové zóny Nošovice se závodem Kia v Žilině a zintenzivnění automobilové dopravy v oblasti Jablunkovského průsmyku. V Beskydech trvale žijí chráněné šelmy (rys, medvěd a vlk), které se sem v posledních 2-3 desetiletích vrátily ze Slovenska a Polska, a to většinou právě přes Jablunkovský průsmyk. Pokud by nárůstem dopravy došlo k přerušení této migrační trasy mezi slovenskými a moravskými horami, hrozí velkým šelmám v Beskydech zánik. Beskydské populace rysů, vlků a medvědů jsou totiž příliš malé na to, aby mohly existovat samostatně, bez doplňování o jedince ze slovenských a polských Karpat. Při přecházení frekventované silnice však mohou šelmy snadno přijít o život a přesáhne-li hustota dopravy určitý limit, neodvážejí se k silnici přiblížit, natož ji přejít. Zabezpečit průchodnost rychlostních komunikací a dálnic pro velké savce je obvykle složité a finančně nákladné.

Průmyslová zóna Nošovice má zajistit práci tisícům lidí. Je však třeba také vědět, co všechno je této stavbě obětováno. Stavební záměr je bohužel prosazován v duchu současného trendu - za cenu ničení zemědělské půdy a krajiny. Tento přístup je v rozporu s trvale udržitelným vývojem naší společnosti a záleží jen na nás voličích, zda si mezi politiky začneme volit zástupce, kteří tento problém budou nejen vnímat, ale i odpovědně řešit.
RNDr. Dana Bartošová

Neosídlená plocha v Nošovicích je v zimě útočištěm zvěře, která sem schází z hor a nachází zde potravu i potřebný klid.

Důkazem toho, že je v Beskydech mnoho území se zachovalými přírodními hodnotami, které je nutno chránit, je vyhlášení dalších přírodních rezervací a památek v CHKO Beskydy.

Jedním z těchto území je přírodní rezervace Bučací potok, která byla vyhlášena v roce 2004. Rezervace leží na severních svazích Smrku (1276 m), v okrese Frýdek – Místek, v katastrálním území Ostravice. Celková rozloha rezervace je 35, 08 ha, výměra ochranného pásma byla stanovena na 17, 28 ha. Nadmořská výška tohoto území se pohybuje od 600 do 1100 m n. m.

Předmětem ochrany této rezervace je především jedinečně utvářené koryto Bučacího potoka, (který je levostranným přítokem řeky Ostravice). Vrstvy tvrdších a odolnějších tzv. godulských pískovců zde vytvářejí stupně a vodopády o výšce až 6, 4 m. Tyto geomorfologicky cenné útvary byly modelovány ledovcem v pleistocénu. Bučací potok pramení v nadmořské výšce 1100 m pod sedlem mezi Malým Smrkem (1174 m) a Smrkem (1276 m). V okolí se nacházejí staré bukové porosty s javorem klenem, vzácně i s jedlí a jilmem.

Podél potoka se vyskytují vzácná rostlinná společenstva tzv. vysokohorských niv. Z ohrožených druhů rostlin zde najdeme například oměj tuhý moravský, kamzičnick rakouský, mléčivec horský a violku dvoukvětou. V bukových porostech najdeme i lilii zlatohlavou. V blízkosti potoka se nachází také bohaté mechové patro.

Na čistou vodu a zachovalé lesní porosty je vázána také řada vzácných živočichů. Z bezobratlých jsou to například chrostíci *Rhyacophila philopotamoides* nebo *Wormaldia copiosa*, který byl na Moravě zjištěn pouze na této lokalitě a v Malenovickém kotli. Z ohrožených druhů ptáků se zde vyskytuje například strakapoud bělohřbetý, holub doupňák a datel černý. Lokalitu také pravidelně vyhledává silně ohrožený rys ostrovid.

Území bylo v minulosti narušeno výsadbou smrkových monokultur v jeho dolní části. Negativní vliv na přirozenou činnost potoka pak měla výstavba lesních cest, mostků a propustek.

Cílem ochrany je tedy zamezení dalšího narušování rezervace a také postupné přetváření smrkových monokultur na přirozené porosty doplněné dřevinami jako jsou buk, jedle nebo javor klen. Důležitá je také regulace okusu dřevin zvěří a usměrnění neukázněného chování některých návštěvníků.
(pev)

Vestia turgida (druh závoznatky- typický pro Karpaty)

PŘÍRODNÍ REZERVACE BUČACÍ POTOK

violka dvoukvětá

mléčivec horský

mapa rezervace

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V BESKYDECH – VĚC VEŘEJNÁ

Díky relativně dostupným finančním zdrojům a také dlouhodobé efektivní činnosti státních i nestátních organizací v oblasti ochrany životního prostředí se v regionu Beskyd v současné době realizuje hned několik významných projektů. Kromě investičních projektů, z nichž nejvýznamnější je projekt „Čistá Bečva“, se jedná také o projekty neinvestiční, zaměřené především na oblast péče o biologickou rozmanitost a ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu (EVVO).

Obě zmíněná témata řeší také nový projekt „Ochrana přírody a krajiny v Beskydech – věc veřejná“. Realizace tohoto projektu byla započata letos v červenci a bude trvat po dobu jednoho roku. **Projekt byl podpořen Nadací rozvoje občanské společnosti (NROS) v rámci programu Evropské unie - Transition Facility**, jehož cílem je posilování činnosti nestátních neziskových organizací, které zjišťují a prosazují zájmy občanů. Řešitelem projektu je ČSOP Salamandr v úzké spolupráci se Správou CHKO Beskydy za podpory dalších subjektů působících v oblasti ochrany životního prostředí.

Obecným cílem projektu je zlepšení informovanosti a zvýšení zapojení zástupců veřejné správy a veřejnosti do rozhodování o záležitostech ochrany přírody a krajiny v CHKO Beskydy. V rámci projektu bude realizováno množství různorodých aktivit. Jednou z nich je právě vydávání zpravodaje CHKO Bes-

kydy, ale také dalších tiskovin. Plánované aktivity projektu jsou zaměřeny na prohloubení existující spolupráce ekologických nevládních organizací s vlastníky, místní správou, státní samosprávou a představiteli komerčního sektoru. Dále bude snahou udělat další krok při vytváření dlouhodobě udržitelné strategie v oblasti péče o krajinu a rozvoje venkova.

Zdrojem informací budou například internetové stránky www.valasskakrajina.cz. Další informace budou podány prostřednictvím veřejných slyšení k vybraným problémům ochrany přírody a krajiny a informačních kampaní (např. o soustavě Natura 2000 nebo o možnostech financování aktivit v oblasti ochrany přírody a krajiny).

Pokud již víte o problémech v oblasti ochrany přírody a krajiny v CHKO Beskydy, napište nám, prosím, na e-mail: vecverejna@salamandr.info nebo na adresu ČSOP Salamandr, Tylovice 1805, Rožnov pod Radhoštěm 756 61 (Ochrana přírody a krajiny v Beskydech – věc veřejná). Tyto problémy se budeme snažit analyzovat a postupně navrhovat jejich řešení, například v rámci veřejných slyšení. Vyřešení problémů je totiž jedním z klíčových kroků vedoucím ke zlepšení stavu přírody a krajiny v CHKO Beskydy.

Roman Barták

KARPATY POTŘEBUJÍ HOSPODÁŘE

Tradiční zemědělskou krajinu tvořila kdysi pestrá mozaika políček, různě obhospodařovaných luk, pastvin, sadů a drobných ploch zeleně. Krajina Karpat je jedním z posledních míst, kde zůstala tato rozmanitost zachována. Proto je třeba zajistit takový způsob obhospodařování, který by uchoval její charakteristické znaky a při kterém by nedocházelo k dalšímu ubývání druhově bohatých luk a pastvin jejich zarůstáním a zalesňováním. To je důvod, proč právě Karpaty tolik potřebují hospodáře. Člověk a jeho zemědělská činnost je tím nejdůležitějším činitelem, bez kterého se krajina Karpat neobejde.

Tím, že pastva z velké části území vymizela, se vytratily také praktické zkušenosti s chovem dobytka. To co bylo dříve přirozené a každému hospodáři a majiteli dobytka zřejmé, se dnes pracně snažíme dohledat ze starých pramenů a najít rovnováhu mezi ekonomikou zemědělců na jedné straně a ochranou přírody a krajiny na straně druhé. V současné době probíhá na území CHKO Beskydy a CHKO Bílé Karpaty projekt financovaný ze zdrojů Rozvojového programu Orga-

nizace spojených národů – Světového fondu životního prostředí (UNDP - GEF) s názvem **Zachování biologické rozmanitosti trvalých travních porostů v pohorí Karpat v České republice prostřednictvím cíleného využití nových zdrojů financování Evropského společenství.** Cílem projektu je zamezit druhové degradaci podhorských a horských travních porostů a podpořit šetrně hospodařící farmáře v Karpatech.

K nepříznivému stavu travních porostů významnou měrou přispěly nevhodné způsoby obhospodařování luk a pastvin a snižující se počty pasoucího se skotu a ovcí na těchto plochách. Nízká ekonomická návratnost chovu a v současnosti téměř nefungující odbytky místních zemědělských produktů je jedním z důvodů neustále se snižujícího počtu zemědělců hospodařících v horských oblastech Karpat, kteří se stávají závislí na nepříliš vhodně nastaveném systému dotací a podpor. Hlavním přínosem projektu by proto mělo být alespoň částečné vyřešení tohoto problému.

NÁVRAT STARÝCH A KRAJOVÝCH ODRŮD OVOCNÝCH DŘEVIN NA VALAŠSKO

Neodmyslitelnou součástí valašské krajiny jsou ovocné stromy starých a krajových odrůd. Téměř u každé chalupy býval kdysi sad. Stromořadí ovocných dřevin lemovala polní cesty a meze. Aleje často opticky vymezovaly hranice jednotlivých pozemků, jednotlivé (soliterní) stromy dotvářely neopakovatelný charakter krajiny. Čerstvé i konzervované ovoce bylo významnou součástí chudé valašské stravy. Ovocné stromy poskytovaly potravu a úkryt živočichům a podporovaly rozvoj včelařství. Přestože je částečná záchrana krajových odrůd ovocných dřevin zajištěna existencí „genofondového sadu“ ve Valašském muzeu, máme povinnost udělat více. Vrátit staré krajové odrůdy do krajiny. V letošním roce začala ZO ČSOP Radhošť s výsadbou ovocných dřevin podél staré cesty ke statku „Hradisko“. Projekt s názvem **Obnova stromořadí starých krajových odrůd ovocných dřevin pod statkem „Hradisko“** financuje Nadace Partnerství. Na projektu spolupracují ZO ČSOP Orchidea Vsetín a ACTAEA – sdružení pro přírodu a krajinu. Odborný dohled nad akcí zajišťuje Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D. – odborný pracovník Valašského muzea v přírodě. Cílem projektu je zapojit studenty rožnovských škol, zejména SZEŠ Rožnov p.R. a veřejnost do obnovy stromořadí. V rámci projektu byly v jarních měsících odborným ořezem ošetřeny zbývající staré stromy. Proběhly první informační přednášky pro studenty SZEŠ z Rožnova p.R. a veřejnost na téma „Staré a krajové odrůdy ovocných dřevin Valaška“. Jejich posluchači se dozvěděli

něco o historii, využití starých krajových odrůd a o biologickém významu extenzivně obhospodařovaných sadů. Poslední týden v měsíci dubnu se uskutečnila dosadba prvních stromů jabloní odrůdy „Moravská jadernička“. S výsadbou pomáhali šikovní studenti SZEŠ z Rožnova p.R. a v měsíci červnu pak proběhlo opět se studenty pálení ořezaného kletí. Informační přednášky proběhnou také v měsíci září. Další výsadba dřevin je naplánována na konec měsíce října. Celkem bude vysazeno zpět do stromořadí 50 – 60 stromů, zejména jabloní, odrůd jako jsou „Booskopské, Jeptišky, Strýmka, Funtové, Sudetská reneta, Kožená reneta zimní, Moravská jadernička“ a další. Součástí výsadby bude také zabezpečení vysazených stromků před poškozáním zvěří. Do budoucna by měli studenti SZEŠ z Rožnova p. R. a ČSOP Radhošť převzít nad vysazeným stromořadím pomyslný patronát.
Jitka Wolfová

Projekt bude realizován do konce roku 2008 a jeho nosnými výstupy jsou:

- Rozvoj vzájemně prospěšné spolupráce mezi státními orgány ochrany přírody a zemědělci hospodařícími v oblasti Karpatského oblouku (Beskydy a Bílé Karpaty).
- Plánování a realizace hospodaření příznivého pro karpatské louky s využitím nově dostupných finančních mechanismů ES zejména z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).
- Posílení zájmu i ekonomické motivace farmářů, zejména chovatelů ovcí, zapojit se do programů šetrného obhospodařování trvalých travních porostů podporujících zachování druhové rozmanitosti horských luk a pastvin.
- Monitoring a vyhodnocení vlivu záchovných způsobů hospodaření na vybrané lokality horských luk a pastvin.
- Využití výsledků projektu ve státní zemědělské politice a prosazení nových návrhů dotačních a podpůrných programů pro zemědělce hospodařící na trvalých trav-

ních porostech v Karpatech a posléze i ostatních horských oblastech České republiky.

Projekt je realizován a řízen nevládní organizací FOA – Nadačním fondem pro ekologické zemědělství. Více informací se dozvíte na www.foa.cz.
Světlana Kulhánková

ČTVRTÝ ROČNÍK FOTOSOUTĚŽE VALAŠSKÁ KRAJINA

Začátkem prázdnin se po téměř ročním putování vrátily autorům fotografie. Fotosoutěž není totiž zamýšlena jen jako soutěž o ceny. Hlavním cílem je prostřednictvím výstav ukazovat jedinečnost valašské krajiny, popularizovat myšlenku o jejím uchování pro budoucí generace, ale také představovat tvorbu fotografů, kteří

již kouzlo valašské krajiny dávno objevili. Ti z vás, kteří si oblíbili cesty do karpatských hor, už asi ví, že valašská krajina není úplně totéž co krajina Valašska. Zatímco za Valašsko se v České republice považuje především region Vsetínska, za valašskou krajinu můžeme označit mnohem širší oblast ovlivněnou tzv. valašskou kolonizací. Při ní se pastýři ovcí po celé generace šířili z oblasti dnešního Rumunska po hřebenech Karpatského oblouku. Klučili horské lesy, zakládali pastviny, budovali osady a často plnili také povinnosti hraničářů. Výsledkem je důvěrně známý pestrý typ krajiny s jedinečnou přírodou, architekturou a folklórem. Přitom není důležité, zda jsou dnes místní obyvatelé nazýváni jako valaši, goralé, kopaničáři nebo jinak. U nás je to, kromě zmíněného Vsetínska, oblast od severu Bílých Karpat, Hostýnských vrchů až po Těšínské Beskydy.

Osud valašské krajiny je dnes značně nejistý. Pevně doufáme, že dobré fotografie mohou pomoci k její záchraně. Je známo, že někteří fotografové se neradi účastní soutěží, ale doufejme, že u nich zvítězí chuť společně vystavovat. V letech 2005 – 2006 proběhly výstavy v Karlovském muzeu ve Velkých Karlovicích, v budově Správy CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm, ve vestibulu Kulturního domu v Horní Bečvě, v sále Společenského domu v Rožnově p. R., v Návštěvnickém centru firmy Rudolf Jelínek ve Vizovicích, v Městské knihovně v Rožnově p. R. a ve Středisku ekologické výchovy Tetřev v Horní Lomné.

Na tomto místě je mou milou povinností zveřejnit pořadí čtvrtého ročníku fotosoutěže. Vítězem se stal Miroslav Lysek (Frýdek-Místek), na 2. místě byl František Novotný (Vsetín) a o 3. místo se podělili Vojtěch Bajer (Rožnov p. R.) a Antonín Kostka (Brumov). Zvláštní cenu poroty za soubor makrofotografií získal Jan Ovesný ze Vsetína. Souběžně se soutěží byla vyhlášena i zvláštní kategorie „Skrytá krása mokřadů“ s cílem upozornit na problém zániku drobných karpatských mokřadů. Za snímky zaslané do této kategorie získali zvláštní uznání: Petra Hájková (Hluk), Miroslav Lysek (Frýdek-Místek), Jan Ovesný (Vsetín) a Radek Potočný (Jablunka).

Již tradičně s výstavou fotografií soutěžících probíhá i autorská výstava některého z dlouhodobých a zkušených fotografů. Po Petru Sikulovi a Zdeňku Hartingerovi to byl Jaroslav Polášek z Rožnova p. R. V letošním roce to bude Antonín Kostka z Brumova. Jedná se o návštěvnický velice vděčnou kombinaci, kterou rozhodně chceme udržet. Pokud již v oblastech s valašským vlivem dlouhodobě fotografujete a máte zájem se prezentovat, dejte nám prosím vědět. K dopisu nebo e-mailu přiložte seznam vašich výstav nebo odkaz na některou jinou, např. knižní prezentaci. Stejně tak platí pozvání k účasti v soutěži. Uzávěrka je vždy 1. srpna a v Karlovském muzeu bývají vystaveny fotografie od všech účastníků. Více informací naleznete na www.valasskakrajina.cz.

Petr Wolf

Jaroslav Polášek

Vojtěch Bajer

Miroslav Lysek

Jaroslav Polášek

Antonín Kostka

VÝCHOVNÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST SPRÁVY CHKO BESKYDY

Patří k hezké tradici pracovišť státní ochrany přírody, že se vedle odborných činností a úřadování odjakživa věnovala také osvětě. Oproti národním parkům, ale i některým CHKO, kde Správy provozují informační centra, má tato činnost v Beskydech jistá specifika. Ta

jsou dána především velikostí území, jeho hustým osídlením a celoroční vysokou návštěvností. Beskydy, jako pohoří, národopisný region či turistickou destinaci není třeba lidem představovat. Naproti tomu ani za 33 let od vzniku CHKO si její existenci neuvědomují mnozí návštěvníci – a co je smutnější, ani mnozí obyvatelé. V současnosti na Správě CHKOB není člověka, který by se této bohubilé a potřebné činnosti plně věnoval. A tak se Správa vzhledem k omezeným personálním možnostem věnuje především přednáškové činnosti a částečně i vedení exkurzí pro odbornou veřejnost a studenty. **V roce 2005 se uskutečnilo 24 přednášek a besed, kterých se zúčastnilo okolo šesti set lidí. Deseti exkurzí za poznáním Beskyd se pak zúčastnilo na 200 zájemců.** Vedle „tradičních“ informací o přírodě a krajině Beskyd je do přednášek zařazena také nová a tedy aktuální tematika soustavy Natura 2000. Nejvíce akcí se koná v jarním období, v souvislosti s „ochranářskými svátky“ jako je Den Země (22.4.) a Evropský den parků (24.5.). Vzhledem k tomu, že pracovníci Správy CHKOB nejsou schopni plně uspokojit poptávku po přednáškách, besedách, exkurzích, brigádách a studentských praxích, otvírá se zde volné pole působnosti pro nevládní ekologické organizace, které mají ve svých řadách šikovné lidi a jsou schopny tuto činnost financovat z grantových prostředků. Dlouhodobě Správa CHKO Beskydy věnuje pozornost také nepřímému působení na širší veřejnost – sem patří různé tiskoviny, tento zpravodaj, webové stránky a především terénní informační systém. Ten v současnosti tvoří 6 naučných stezek zřízených a udržovaných Správou CHKOB a několik desítek informačních panelů a tabulí. **Turisté se tedy mohou vydat po naučných stezkách Radegast, Čertův mlýn, Hradisko, Mionší, Javorníky a Lysá hora.** Další stezky byly zřízeny jinými organizacemi a v současné době (srpen 2006) je na území CHKO Beskydy celkem 8 NS a další se připravují. Aktuální přehled naučných stezek přineseme v některém z dalších čísel zpravodaje.

Jiří Lehký

V loňském roce, pod patronací ČSOP Valašské Meziříčí a Správy CHKOB, se také rozběhl dlouhodobý projekt „Beskydský poutník“. S pomocí pěkné brožury plné úkolů mohou zájemci (především dětské a mládežnické kolektivy) poznat Beskydy doslova „na vlastní nohy“.

Ale nejen to – snahou autorů bylo ukázat rozmanitost a krásu těchto hor, a upozornit na věci, kterých si běžný návštěvník, ale i leckterý domorodec, nevšimne. Drobnou metou na této cestě jsou atraktivní odznaky s motivy medvěda, rysa a vlka.

Jiří Lehký

KONEC SEZÓNY NA MIONŠÍ

V pátek 15. září byla letos poslední možnost navštívit naučnou stezku Mionší. Naučná stezka se nachází nedaleko Dolní a Horní Lomné. Přestože stezka nevede přímo pralesem, návštěvníkům se naskýtá možnost nahlédnout do historie i současnosti tohoto území na 11 panelech. Důvod, proč stezka funguje pouze v letní sezóně, je klid, který potřebují především vzácní a ohrožení živočichové v této rezervaci k přípravě na zimu a v jarním období pak na rozmnožování. Tato naučná stezka návštěvníky opět přivítá 1. června 2007.

„KARPATSKÁ ÚMLUVA“

V lednu 2006 vstoupila v platnost Úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, kterou podepsaly všechny „karpatské země“ - ČR, SR, Polsko, Ukrajina, Rumunsko, Maďarsko, Srbsko a Černá Hora. V České republice se místně úmluva týká především území Beskyd a Bílých Karpat. Úmluva zavazuje smluvní strany ke spolupráci na ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, s cílem zlepšit kvalitu života, posílit místní ekonomiky a komunity, chránit přírodní hodnoty a kulturní dědictví. Karpaty jsou regionem s vysokou biologickou rozmanitostí a rozsáhlými plochami nenarušených biotopů. Vyskytují se zde významné populace velkých šelem a řada ohrožených živočišných a rostlinných druhů. Do dnešních dnů se zde dochoval tradiční způsob hospodaření a život místních obyvatel.

VÝZVA NA OBNOVU UNIKÁTNÍHO TRAVERTINOVÉHO PRAMENE

Na jaře letošního roku byla vážně poškozena PR Močiar - jeden z nejunikátnějších evropských travertinových pramenných mokřadů na Slovensku, který má mimořádnou důležitost pro zachování evropské diverzity. Je zde jedinečné druhové složení společenstev a vyskytují se zde chráněné druhy rostlin a živočichů. Starosta blízké obce vydal povolení vyhloubit bazén zachytávající vodu z pramene, který zásobuje mokřad. Polovina území tak zůstává bez vody. Pokud nebude

vodní režim obnoven, tento unikátní ekosystém zanikne. Obnovu vodního režimu a záchranu tohoto ekosystému je třeba realizovat co nejdříve. Tato výzva apelovala především na obec, krajské orgány a MŽP SR, aby přijaly všechna možná opatření na obnovu původního stavu PR Močiar. Doposud se k této výzvě vyjádřila řada předních odborníků ze Slovenska, České republiky a dalších zemí. Více na www.valaskakrajina.cz

VYROBENO V BESKYDECH®

Na území Beskyd se můžete setkat s výrobky označenými speciálním logem Vyrobeno v Beskydech®. Tato značka znamená, že výrobky prošly přísným procesem certifikace, který zákazníkovi garantuje jejich skutečný původ v Beskydech. Místní původ však není jedinou podmínkou pro udělení značky. Značené výrobky musí přispívat k dobrému jménu regionu, a proto musí být také: dostatečně kvalitní, šetrné vůči životnímu prostředí a jedinečné ve vztahu k Beskydům. Více v příštím čísle. Zdroj: www.domaci-vyroby.cz.

INFORMAČNÍ A PORADENSKÁ CENTRA ČSOP VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

Dne 1. března 2006 byl zahájen projekt Valašské centrum pro udržitelný rozvoj, který realizuje Český svaz ochránců přírody Valašské Meziříčí a po dobu dvou let bude financován Strukturálními fondy EU. Díky podpoře Evropské unie byla rozšířena poradenská činnost kanceláře ČSOP a vzniklo 5 nových informačních center pro turisty, která kromě environmentálního poradenství poskytují veškeré potřebné informace pro turisty, samozřejmě s důrazem na šetrnou turistiku. Nabízejí nejen klasické propagační a informační materiály, ale také ekologicky zaměřené tiskoviny a letáky a rukodělné výrobky drobných lidových řemeslníků z Valašska. Chceme tak snížit jejich handicap proti průmyslové velkovýrobě, přispět k zachování tradičních lidových řemesel a nabídnout turistům skutečné, nekomerční suvenýry z Valašska.

INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM ČSOP VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ - tel. 571 621 602,

e-mail: csopvm@quick.cz

IC ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

PUSTEVNY - tel. 556 801 949,

e-mail: infocentrumpustevny@seznam.cz

MĚSTSKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ - tel. 571 674 352 ,

e-mail: infocentrumvm@seznam.cz

IC ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

PULČÍN - tel. 571 410 229,

e-mail: infocentrumpulcin@seznam.cz

IC PŘEHRADA BYSTRÍČKA (Infocentrum je pouze sezónní - prázdninové)

e-mail: infocentrumbystricka@seznam.cz

IC ZBRAŠOVSKÉ ARAGONITOVÉ JESKYNĚ

TEPLICE NAD BEČVOU - tel. 581 601 866 (správa jeskyní), e-mail: zbrasov@caves.cz

Jiří Jurečka

VYBRALI JSME PRO VÁS ZAJÍMAVÉ AKCE V BESKYDECH:

VÝSTAVY

- **Geologie Valašska a obrazy v kamenech**
(Od prvohor po čtvrtohory)
18. 5. – 31. 10. 2006 (Muzeum regionu Valašsko, Zámek Vsetín)
- **Gustav Říčan a jeho botanická sbírka**
3.7. – 17.9. a 28.9. – 12.11. 2006 (Zámek Kinských ve Valašském Meziříčí)
- **5. ročník fotosoutěže Valašská krajina**
9. 9. – 30. 9. 2006 (Karlovské muzeum, Velké Karlovice)
- **Úroda z polí, zahrad a sadů... aneb Valašský hortikomplex**
18. 10. – 2. 11. 2006 (Valašské muzeum v přírodě, Dřevěné městečko)
(Výstava ovoce, zeleniny, obilovin a dalších plodin pěstovaných v minulosti na Valašsku, režie: Radoslav Vlk, tel: 571 757 116, e-mail: vlk@vmp.cz)
- **Naši drobní savci**
26. 10. 2006 – 18. 3. 2007 (Muzeum Beskyd Frýdek-Místek)

SEMINÁŘE A EXKURZE

- **Seminář o čmelácích** (Pořádá: ZO 76/03 ČSOP Valašské Meziříčí)
14. 10. 2006 (Integrální střední škola ve Valašském Meziříčí)
(Ivan Chumchal a RNDr. Miroslav Pavelka, PhD., tel.: 603 937 101, 608 908 833, www.bombus.cz)

AKCE ČSOP Valašské Meziříčí
(Český svaz ochránců přírody PS 49,
757 01 Valašské Meziříčí, Tel.: 571 621 602,
e-mail: csopvm@quick.cz)

- **Naučná stezka Lukov**
3. 10. 2006 (Pro veřejnost, lektor: Mirek Dvorský, poplatek: 50 Kč)
- **Ptačí festival**
7. 10. 2006 (Terénní exkurze do oblasti Choryňských rybníků zaměřená na poznávání a ochranu ptactva. Pro veřejnost, lektor: Mirek Dvorský, poplatek: 50 Kč)
- **Jak fotografovat přírodu – Fotografování lesa** (pro začátečníky a mírně pokročilé)
13. – 15. 10. 2006 (základní pojmy, vybavení, celodenní terénní workshop ve valašské krajině...) (Pro veřejnost, lektori: MgA. Vladimír Skýpala, ing. Jiří Paďour, místo: SEV Bystřička, poplatek: 300 Kč)

- **CHKO Beskydy a CHKO Kysuce – podzimní Javorníky**

17. 10. 2006 (Pro veřejnost, trasa: Kasárna – Velký Javorník – Bukovina – Javorníček – Velké Karlovice, lektor: Mirek Dvorský, poplatek: 50 Kč)

- **Ochrana přírody v Beskydech – seminář s terénní exkurzí k realizovaným projektům**
20. – 21. 10. 2006 (Zaměření: členové ČSOP, studenti VŠ, pracovníci státní správy. Lektori: Ing. Milan Škrott, Mirek Dvorský, místo: SEV Bystřička)

- **Seminář Rak**

21. – 22. 10. 2006 (Terénní exkurze spojená s vypouštěním odchovaných raků do valašských potoků. Lektor: RNDr. Miloš Holzer, zaměření: členové ČSOP, studenti VŠ, pracovníci státní správy, místo: SEV Bystřička, poplatek: 200 Kč)

- **Stanice pro záchranu živočichů v Bartošovicích a CHKO Poodří**

28. 10. 2006 (Pro veřejnost, lektor Mirek Dvorský, ČSOP Bečva Lipník nad Bečvou, poplatek 50 Kč)

- **Praktická ochrana netopýrů**

3.– 4. 11. 2006 (Exkurze v terénu spojená s ukázkami zabezpečení pseudokrasových jeskyní. Lektori: RNDr. Mojmír Vlašín a další. Zaměření: pracovníci správ CHKO a NP, středisek AOPK, krajských úřadů, MŽP, členové ČSOP, místo: SEV Bystřička)

9. září 2006 byla otevřena naučná stezka Javorníky.

ČSOP SALAMANDR

ČSOP Salamandr je nezávislá profesionální nezisková organizace, která vznikla v roce 2000. Tato organizace je jednou z 366 základních organizací Českého svazu ochránců přírody.

Cílem organizace je péče o přírodní a kulturní dědictví Beskyd. Naši činnost uskutečňujeme v rámci čtyř odborných programů:

1. Péče o chráněná území

V rámci tohoto programu pečujeme o cenné lokality (zejména o maloplošná chráněná území, I. a II. zóny CHKO) na území CHKO Beskydy a Moravskoslezského kraje.

Jedná se především o péči o lesní ekosystémy (ochrana dřevin, oplůtky, oplocenky a další) a péči o nelesní ekosystémy (šetrné kosení extenzivních luk a pastvin, výřezy náletových dřevin...). Mezi další činnosti patří záchranné programy a transfery (například ochrana obojživelníků při jarních tazích) a vytváření odborných projektů (zpracování plánů péče o maloplošná zvláště chráněná území a další). Provádíme také technická opatření, která se týkají především instalací a oprav technických zařízení pro turisty. Spolupodílíme se na mapování starých a krajových odrůd ovocných dřevin na Valašsku a zpracováváme různé projekty v oblasti ochrany přírody.

2. Ekologická výchova a osvěta

Naším cílem je informovat a zapojovat veřejnost do problematiky ochrany přírody a životního prostředí. To provádíme například realizací naučných stezek, informačních tabulí a výrobou informačních letáků.

3. Interpretace místního dědictví

Pomocí tohoto programu jsou například pořádány výstavy s tematikou krajiny a historie.

4. Udržitelný rozvoj venkova

Zaměřujeme se hlavně na chovatele ovcí a staré krajové odrůdy. V rámci organizace funguje také pozemkový spolek Sihla.

Pár čísel...

- V rámci péče o lesní ekosystémy jsme již nasázeli přes 9000 kusů sazenic původních dřevin a provedli sběr více než 1150 kg šišek jedle z genetiky cenných porostů.
- V rámci péče o nelesní ekosystémy jsme za dobu naší činnosti posekli přes 55 ha luk a pastvin v cenných lokalitách.
- V rámci značení chráněných území jsme instalovali celkem 187 označnicků a vyznačili 59,5 km hranic.

Martin Konupka, (upravila pev)

KONTAKT:

ČSOP Salamandr,
Tylovice 1805, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm
telefon: 571 656 456, e-mail: salamandr@salamandr.info
Podívejte se také na naše internetové stránky:
www.salamandr.info

BESKYDY - Zpravodaj chráněné krajinné oblasti, 1. číslo, 2006. / Vydává ČSOP Salamandr (ČSOP Salamandr, Tylovice 1805, Rožnov p. R., 756 61, salamandr@salamandr.info) ve spolupráci se Správou CHKO Beskydy. / (pev) - články sestavila či upravila Petra Vlčková (ČSOP Salamandr) / Náklad: 1000 výtisků. / Vychází v září 2006.

Autoři fotografií: V. Bajer, D. Bartošová, M. Horsák, F. Jaskula, M. Konupka, A. Kostka, M. Lysek, P. Orel, J. Polášek, M. Popelářová, P. Vlčková, J. Wolfová, K. Kočí a archiv SCHKO Beskydy / **Grafické zpracování:** sumec+ryšková / **Tisk:** PROprint, Český Těšín / Zpravodaj je vytištěn na recyklovaném papíře

NEPRODEJNÉ

Tato publikace vychází v rámci projektu Ochrana přírody a krajiny v Beskydech - věc veřejná, který je financován programem Evropské unie - Transition Facility.